భారత్ - గ్లోబల్ ఎడ్యుకేషన్ హబ్: 'స్టడీ ఇన్ ఇండియా' కాన్క్లేవ్ 2026

భారతదేశాన్ని అంతర్జాతీయ విద్యా కేంద్రంగా (Global Education Destination) మార్చే లక్ష్యంతో న్యూఢిల్లీలోని సుష్మా స్వరాజ్ భవన్‌లో **'స్టడీ ఇన్ ఇండియా ఎడ్యు-డిప్లొమాటిక్ కాన్క్లేవ్ 2026'** జరిగింది. ఈ సదస్సులో 50కి పైగా దేశాల రాయబారులు మరియు దౌత్యవేత్తలతో కేంద్ర విద్యాశాఖ మంత్రి **శ్రీ ధర్మేంద్ర ప్రధాన్** చర్చలు జరిపారు.

ముఖ్య అంశాలు:

- **నేపథ్యం:** జాతీయ విద్యా విధానం (**NEP 2020**) ద్వారా భారత విద్యావ్యవస్థలో వచ్చిన సంస్కరణలను ప్రపంచానికి చాటిచెప్పడం.
- **లక్ష్యం:** విదేశీ విద్యార్థులు భారతదేశంలో చదువుకునేలా ప్రోత్సహించడం మరియు విదేశీ విశ్వవిద్యాలయాలు భారత్‌లో క్యాంపస్‌లను ఏర్పాటు చేసేలా ఆహ్వానించడం.
- **విదేశీ క్యాంపస్‌లు:** ఆస్ట్రేలియా, ఇటలీ, యూకే మరియు అమెరికాకు చెందిన ప్రముఖ విశ్వవిద్యాలయాల దరఖాస్తులను ఇప్పటికే క్లియర్ చేసినట్లు ప్రభుత్వం తెలిపింది. దీనికోసం **UGC నిబంధనలు 2023** ద్వారా పారదర్శకమైన ఫ్రేమ్‌వర్క్ రూపొందించబడింది.

పరీక్షల దృష్ట్యా ప్రాధాన్యత:

- **వికసిత్ భారత్ @ 2047:** 2047 నాటికి భారతదేశాన్ని అభివృద్ధి చెందిన దేశంగా మార్చడంలో విద్యా రంగం పాత్ర కీలకం.
- **కీలక ప్రోగ్రామ్‌లు:**
  - **SPARC & GIAN:** అంతర్జాతీయ విద్యా సంస్థలతో పరిశోధన మరియు విద్యా భాగస్వామ్యాల కోసం.
  - **భారత్ ఇన్నోవేట్స్ 2026 (Bharat Innovates 2026):** సరికొత్త ఆవిష్కరణలను ప్రోత్సహించే వేదిక.

- **అంతర్జాతీయీకరణ:** జాయింట్ (Joint), డ్యూయల్ (Dual) మరియు ట్విన్నింగ్ (Twinning) ప్రోగ్రామ్‌ల ద్వారా గ్లోబల్ డిగ్రీలను అందుబాటులోకి తేవడం.
- **రంగాల వారీగా ఫోకస్:** ఆర్టిఫిషియల్ ఇంటెలిజెన్స్ (AI), బయోటెక్నాలజీ, సెమీకండక్టర్లు మరియు సుస్థిర ఇంధన వనరులపై ప్రత్యేక దృష్టి.

భారతదేశం తన నాణ్యమైన, తక్కువ ఖర్చుతో కూడిన మరియు ఆవిష్కరణలతో కూడిన విద్యావ్యవస్థ ద్వారా గ్లోబల్ సౌత్ (Global South) దేశాలకు రోల్ మోడల్‌గా నిలవాలని లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.

భారత నౌకాదళం 'INSV కౌండిన్య' చారిత్రాత్మక మైలురాయి

భారతదేశపు ప్రాచీన నౌకా నిర్మాణ కళను పునరుద్ధరిస్తూ నిర్మించిన **INSV కౌండిన్య (INSV Kaundinya)**, ఒమన్‌లోని మస్కట్‌కు తన మొట్టమొదటి విదేశీ యాత్రను విజయవంతంగా పూర్తి చేసుకుని తిరిగి ముంబై చేరుకుంది. కేంద్ర రక్షణ శాఖ సహాయ మంత్రి **శ్రీ సంజయ్ సేథ్** ఈ నౌకకు స్వాగతం పలికారు.

కీలక ముఖ్యాంశాలు:

- **నిర్మాణ శైలి:** ఇది సాంప్రదాయ పద్ధతిలో **కుట్టిన (Stitched)** నౌక. అంటే చెక్క పలకలను మేకులతో కాకుండా, కొబ్బరి పీచు తాళ్లతో కుట్టి, సహజమైన జిగురుతో (Natural Resins) సీల్ చేసి నిర్మించారు.
- **చారిత్రక స్ఫూర్తి:** అజంతా గుహలలోని **5వ శతాబ్దపు** చిత్రపటం ఆధారంగా ఈ నౌకను రూపొందించారు.
- **విదేశీ యాత్ర:** ముంబై నుండి బయలుదేరి అరేబియా సముద్రం మీదుగా ఒమన్‌లోని **మస్కట్** వరకు ప్రయాణించి విజయవంతంగా తిరిగి వచ్చింది.
- **ప్రధాన ఉద్దేశ్యం:** భారత పురాతన సముద్రయాన జ్ఞానాన్ని మరియు సాంప్రదాయ నౌకా నిర్మాణ నైపుణ్యాలను ప్రపంచానికి చాటిచెప్పడం.

పోటీ పరీక్షల అభ్యర్థులు గుర్తుంచుకోవలసినవి:

- **పేరు:** INSV కౌండిన్య (పురాతన నావికుడు కౌండిన్య పేరు మీదుగా దీనికి పేరు పెట్టారు).
- **నిర్మాణ సంస్థ:** హోడీ ఇన్నోవేషన్స్ (Hodi Innovations) మరియు భారత నౌకాదళం సంయుక్తంగా దీనిని నిర్మించాయి.

- **సాంకేతికత:** ఆధునిక యంత్రాలు లేదా లోహపు సాయం లేకుండా కేవలం **గాలి తెరల (Square-sailed)** సాయంతో ఈ ప్రయాణం సాగింది.
- **విశేషం:** ఇది ప్రాచీన కాలంలో భారతీయులు సముద్ర మార్గాల ద్వారా ఇతర దేశాలతో కలిగిన వ్యాపార, సాంస్కృతిక సంబంధాలను (Civilizational Linkages) గుర్తుచేస్తోంది.

INS సుదర్శిని: సూయజ్ కెనాల్ ద్వారా చారిత్రాత్మక ప్రయాణం

భారత నౌకాదళానికి చెందిన శిక్షణ నౌక **INS సుదర్శిని**, తన ప్రపంచ యాత్ర **'లోకాయన్-26' (Lokayan-26)** లో భాగంగా ఈజిప్టులోని చారిత్రాత్మక నౌకాశ్రయం **అలెగ్జాండ్రియా**కు చేరుకుంది. ఈ ప్రయాణంలో భాగంగా నౌక ప్రపంచ ప్రసిద్ధ **సూయజ్ కెనాల్**ను దాటడం ఒక కీలక మైలురాయి.

కీలక ముఖ్యాంశాలు:

- **లోకాయన్-26:** ఇది INS సుదర్శిని చేపట్టిన సుదీర్ఘ సముద్ర యాన ప్రయోగం.
- **సూయజ్ కెనాల్ ట్రాన్సిట్:** తూర్పు మరియు పశ్చిమ దేశాలను కలిపే 193 కిలోమీటర్ల పొడవైన ఈ చారిత్రక కాలువ ద్వారా నౌక ప్రయాణించింది. ఇది నౌకలోని శిక్షణార్థులకు (Trainees) గొప్ప అనుభవాన్ని అందించింది.
- **మిత్రత్వ వారధి (Bridges of Friendship):** భారత్ మరియు ఈజిప్ట్ దేశాల మధ్య ఉన్న సుదీర్ఘ సముద్ర భాగస్వామ్యాన్ని మరియు సాంస్కృతిక సంబంధాలను బలోపేతం చేయడమే ఈ పర్యటన ప్రధాన ఉద్దేశ్యం.

పోటీ పరీక్షల దృష్ట్యా ప్రాధాన్యత:

- **నౌక రకం:** INS సుదర్శిని అనేది ఒక 'త్రీ-మాస్టెడ్ బార్క్యూ' (Three-masted barque) - అంటే మూడు స్తంభాలు కలిగిన గాలి తెరల నౌక.
- **భారత్-ఈజిప్ట్ సంబంధాలు:** ఇటీవల కాలంలో ఇరు దేశాల మధ్య రక్షణ మరియు సముద్ర భద్రత రంగాలలో సహకారం గణనీయంగా పెరిగింది.
- **ఇంటర్‌ఆపరేబిలిటీ (Interoperability):** ఈ పర్యటనలో భాగంగా భారత నౌకాదళం మరియు ఈజిప్ట్ నౌకాదళాల మధ్య వృత్తిపరమైన మార్పిడి మరియు పరస్పర సహకారంపై చర్చలు జరిగాయి.

భారత్ – కెనడా సమగ్ర ఆర్థిక భాగస్వామ్య ఒప్పందం (CEPA): కీలక అడుగు

భారతదేశం మరియు కెనడా మధ్య ఆర్థిక బంధాన్ని మరింత బలోపేతం చేస్తూ, **సమగ్ర ఆర్థిక భాగస్వామ్య ఒప్పందం (CEPA)** చర్చల కోసం 'టర్మ్స్ ఆఫ్ రిఫరెన్స్' (ToR) పై ఇరు దేశాలు సంతకాలు చేశాయి. న్యూఢిల్లీలోని హైదరాబాద్ హౌస్‌లో ప్రధాని **నరేంద్ర మోదీ** మరియు కెనడా ప్రధాని **మార్క్ కార్నీ** సమక్షంలో ఈ ప్రక్రియ జరిగింది.

కీలక లక్ష్యాలు:

- **ద్వైపాక్షిక వాణిజ్యం:** 2030 నాటికి ఇరు దేశాల మధ్య వాణిజ్యాన్ని **50 బిలియన్ అమెరికన్ డాలర్లకు** చేర్చడమే లక్ష్యం.
- **ఒప్పంద పరిధి:** ఈ చర్చలు వస్తువులు (Goods), సేవలు (Services) మరియు ఇతర పరస్పర విధాన రంగాలలో వాణిజ్యాన్ని కవర్ చేస్తాయి.
- **ముఖ్య నేపథ్యం:** అక్టోబర్ 2025లో కెనడాలోని కననాస్కిస్‌లో జరిగిన G7 సమావేశం సందర్భంగా ఇరు ప్రధానులు తీసుకున్న నిర్ణయానికి ఇది కొనసాగింపు.

వాణిజ్య గణాంకాలు (FY 2024-25):

- **మొత్తం వాణిజ్యం:** 8.66 బిలియన్ డాలర్లు.
- **భారత ఎగుమతులు:** 4.22 బిలియన్ డాలర్లు (ప్రధానంగా ఫార్మా, ఇనుము, ఉక్కు, సీఫుడ్, ఎలక్ట్రానిక్ వస్తువులు).
- **భారత దిగుమతులు:** 4.44 బిలియన్ డాలర్లు (ప్రధానంగా పప్పుధాన్యాలు, బొగ్గు, ఎరువులు, కాగితం, ముడి చమురు).

పోటీ పరీక్షల దృష్ట్యా ప్రాధాన్యత:

- **CEPA అంటే:** Comprehensive Economic Partnership Agreement. ఇది కేవలం వాణిజ్యమే కాకుండా పెట్టుబడులు మరియు సేవల రంగాలను కూడా కవర్ చేసే విస్తృత ఒప్పందం.
- **కెనడా ప్రాముఖ్యత:** కెనడా జిడిపి (PPP ప్రకారం) సుమారు 2.34 ట్రిలియన్ డాలర్లు. అక్కడ 4.25 లక్షల మందికి పైగా భారతీయ విద్యార్థులు చదువుకుంటున్నారు.
- **సేవల రంగం:** టెలికమ్యూనికేషన్స్, కంప్యూటర్ మరియు సమాచార సేవలు భారత్ నుండి కెనడాకు ప్రధాన ఎగుమతులుగా ఉన్నాయి. ఈ ఒప్పందం ద్వారా ఈ రంగాలకు మరింత ఊతం లభించనుంది.

భారత్ - కెనడా ద్వైపాక్షిక సంబంధాలు 2026: ముఖ్యాంశాలు

కెనడా ప్రధాని **మార్క్ కార్నీ** భారత పర్యటన సందర్భంగా ఇరు దేశాల మధ్య వ్యూహాత్మక మరియు ఆర్థిక భాగస్వామ్యాన్ని బలోపేతం చేసే దిశగా పలు కీలక నిర్ణయాలు తీసుకున్నారు.

ఆర్థిక మరియు వాణిజ్య రంగాలు:

- **వాణిజ్య లక్ష్యం:** 2030 నాటికి ఇరు దేశాల మధ్య ద్వైపాక్షిక వాణిజ్యాన్ని **50 బిలియన్ డాలర్లకు** చేర్చాలని లక్ష్యంగా పెట్టుకున్నారు.
- **CEPA ఒప్పందం:** భారత్-కెనడా సమగ్ర ఆర్థిక భాగస్వామ్య ఒప్పందాన్ని (**Comprehensive Economic Partnership Agreement**) త్వరలోనే ఖరారు చేయాలని తీర్మానించారు.
- **పెట్టుబడులు:** కెనడా పెన్షన్ ఫండ్‌లు భారత్‌లో ఇప్పటికే **100 బిలియన్ డాలర్ల** మేర పెట్టుబడులు పెట్టాయి.

శక్తి మరియు పర్యావరణం:

- **అణు శక్తి:** పౌర అణుశక్తి అవసరాల కోసం దీర్ఘకాలిక **యురేనియం సరఫరా** ఒప్పందం (Landmark Uranium Deal) కుదుర్చుకున్నారు.
- **అంతర్జాతీయ కూటములు:** అంతర్జాతీయ సౌర కూటమి (**ISA**) మరియు గ్లోబల్ బయోఫ్యూయల్ అలయన్స్ (**GBA**)లో చేరాలని కెనడా నిర్ణయించింది.
- **SMR టెక్నాలజీ:** స్మాల్ మోడ్యులర్ రియాక్టర్స్ (Small Modular Reactors) మరియు అడ్వాన్స్‌డ్ రియాక్టర్లపై కలిసి పనిచేయాలని ఇరు దేశాలు అంగీకరించాయి.

రక్షణ మరియు సాంకేతికత:

- **రక్షణ చర్చలు:** ఇరు దేశాల మధ్య రక్షణ సంబంధాలను మెరుగుపరిచేందుకు **'India-Canada Defence Dialogue'**ను ఏర్పాటు చేయనున్నారు.
- **సెంటర్ ఆఫ్ ఎక్సలెన్స్:** వ్యవసాయ రంగంలో సాంకేతికతను పెంపొందించేందుకు భారత్‌లో **'India-Canada Pulse Protein Centre of Excellence'**ను స్థాపించనున్నారు.
- **నూతన సాంకేతికతలు:** AI (ఆర్టిఫిషియల్ ఇంటెలిజెన్స్), క్వాంటం కంప్యూటింగ్, సూపర్ కంప్యూటింగ్ మరియు సెమీకండక్టర్ల రంగంలో సహకారం.

విద్య మరియు అంతర్జాతీయ సహకారం:

- **విదేశీ క్యాంపస్‌లు:** కెనడాకు చెందిన ప్రముఖ విశ్వవిద్యాలయాలు భారత్‌లో తమ క్యాంపస్‌లను ఏర్పాటు చేసేందుకు అంగీకరించాయి.
- **IORA:** ఇండియన్ ఓషన్ రిమ్ అసోసియేషన్ (IORA)లో కెనడా **'డైలాగ్ పార్ట్‌నర్'**గా చేరడానికి భారత్ మద్దతు తెలిపింది.
- **ఉమ్మడి సవాళ్లు:** ఉగ్రవాదం మరియు రాడికలైజేషన్‌కు వ్యతిరేకంగా అంతర్జాతీయ స్థాయిలో కలిసి పోరాడాలని నిర్ణయించారు.

తమిళ వారసత్వ పుస్తకాలను విడుదల చేసిన ఉపరాష్ట్రపతి సి.పి. రాధాకృష్ణన్

తమిళ సంస్కృతి, కళలు, సాహిత్యం మరియు నిర్మాణ కళా వైభవాన్ని చాటిచెప్పేలా కేంద్ర సమాచార మరియు ప్రసార మంత్రిత్వ శాఖ (పబ్లికేషన్స్ డివిజన్) రూపొందించిన **16 పుస్తకాలను** భారత ఉపరాష్ట్రపతి **శ్రీ సి.పి. రాధాకృష్ణన్** న్యూఢిల్లీలో విడుదల చేశారు.

పుస్తకాలలోని ప్రధానాంశాలు:

ఈ ప్రచురణలు తమిళ నాగరికతలోని విభిన్న కోణాలను వివరిస్తాయి:

- **దేవాలయాలు & నిర్మాణం:** మీనాక్షి అమ్మన్ ఆలయం, బృహదీశ్వర ఆలయం మరియు రామేశ్వరం ప్రాముఖ్యత.
- **సాహిత్యం & భక్తి:** నాయన్మార్లు, ఆళ్వారుల భక్తి సాహిత్యం, మణిమేకలై మరియు మహావిద్వాన్ మీనాక్షి సుందరం పిళ్లై రచనలు.
- **చరిత్ర & సంస్కృతి:** ప్రాచీన వాణిజ్య కేంద్రం 'అరికమేడు', నడుకల్ సంప్రదాయం మరియు ప్రాచీన తమిళ సంగీత వాయిద్యాలు.
- **మహనీయులు:** శ్రీ రామానుజాచార్యుల జీవితం మరియు బంకిం చంద్ర ఛటర్జీపై తమిళం, హిందీ, ఇంగ్లీష్ భాషల్లో ప్రత్యేక పుస్తకం.

ఉపరాష్ట్రపతి ప్రసంగంలోని కీలక అంశాలు (Exam Points):

- **సాంస్కృతిక ఏకత్వం:** "భారతదేశం అనేక భాషల నిలయం కావచ్చు, కానీ దాని ఆత్మ ఒక్కటే" అని పేర్కొంటూ '**వసుధైవ కుటుంబకం**' మరియు తమిళ సూక్తి '**యాదుమ్ ఊరే యావరుమ్ కేళిర్**' (ప్రపంచమంతా నా ఊరే, అందరూ నా చుట్టాలనే) మధ్య ఉన్న పోలికను వివరించారు.
- **వికసిత్ భారత్ @ 2047:** ఆర్థిక పురోగతితో పాటు సాంస్కృతిక పరిరక్షణ కూడా సమానంగా సాగాలని పిలుపునిచ్చారు.
- **తమిళ వారసత్వానికి ప్రాధాన్యత:** ప్రధాని మోదీ అంతర్జాతీయ వేదికలపై తిరుక్కురల్ మరియు సుబ్రహ్మణ్య భారతి కవిత్వాన్ని ప్రస్తావించడాన్ని, కాశీ తమిళ సంగమం వంటి కార్యక్రమాలను జాతీయ సమైక్యతకు చిహ్నాలుగా అభివర్ణించారు.
- **యువతకు పిలుపు:** ప్రతిరోజూ కనీసం **ఒక గంట సమయాన్ని** పుస్తక పఠనానికి కేటాయించాలని యువతను కోరారు.

పరీక్షల దృష్ట్యా ముఖ్యమైన పేర్లు:

ఈ కార్యక్రమంలో తమిళ స్వాతంత్ర్య సమరయోధులైన పులితేవర్, వేలు నాచియార్, వీరపాండ్య కట్టబొమ్మన్, మరుదు సోదరుల త్యాగాలను కూడా ఉపరాష్ట్రపతి స్మరించుకున్నారు.

మహిళా సాధికారత - ప్రభుత్వ కీలక పథకాలు (PIB Update)

మహిళా సాధికారత మరియు రక్షణ కోసం కేంద్ర ప్రభుత్వం అమలు చేస్తున్న ప్రధాన పథకాలను రాష్ట్రపతి ద్రౌపది ముర్ము ఇటీవల జరిగిన 'సశక్త్ నారి, సమృద్ధ్ ఢిల్లీ' కార్యక్రమంలో ప్రస్తావించారు. పరీక్షల దృష్ట్యా ఆ పథకాల వివరాలు ఇక్కడ ఉన్నాయి:

మహిళా అభివృద్ధికి ప్రధాన పథకాలు:

- **బేటీ బచావో - బేటీ పఢావో:** బాలికల విద్యా ప్రమాణాలు పెంచడం మరియు లింగ నిష్పత్తిని మెరుగుపరచడం దీని ప్రధాన లక్ష్యం.
- **ప్రధాన మంత్రి ఉజ్వల యోజన:** గ్రామీణ మహిళల ఆరోగ్య రక్షణ కోసం ఉచిత గ్యాస్ కనెక్షన్ల పంపిణీ (పొగ రహిత వంటగది).
- **ప్రధాన మంత్రి ముద్ర యోజన:** మహిళా పారిశ్రామికవేత్తలను ప్రోత్సహించడానికి, స్వయం ఉపాధి కోసం తక్కువ వడ్డీతో రుణ సదుపాయం కల్పించడం.
- **లఖ్‌పతీ దీదీ యోజన (Lakhpati Didi):** మహిళా స్వయం సహాయక సంఘాల (SHGs) సభ్యులను ఆర్థికంగా బలోపేతం చేసి, వారి వార్షిక ఆదాయం కనీసం 1 లక్ష రూపాయలు ఉండేలా చేయడం.
- **ప్రధాన మంత్రి మాతృ వందన యోజన:** గర్భిణీలు మరియు బాలింతలకు పోషకాహారం కోసం ఆర్థిక సహాయం అందించే నగదు బదిలీ పథకం.

ముఖ్యమైన పాయింట్లు:

- **Women-led Development:** మహిళా సంక్షేమం మాత్రమే కాకుండా, మహిళా నేతృత్వంలోని అభివృద్ధిని (Women-led development) సాధించడం దేశ లక్ష్యం.
- **సామాజిక భద్రత:** మహిళలకు ఆర్థిక సమానత్వం, నిర్ణయాధికారం మరియు భద్రత కల్పించినప్పుడే సంపూర్ణ సాధికారత సాధ్యం.